

Caibideil 7

A little reminder –
We really should pay the piper
(*mòran taing* to those who have!)

Please send donations for the class to Paypal:
profmcintyre@yahoo.com
the amount is up to you, but the suggested donation is \$5

This week we will learn ...

- Sean fhacal na seachdain
- Review – Please review previous chapters
- Càit' a bheil sinn ann an Roinn-Eòrpa?
- Dè an Dath a tha air?
- An latha an-diugh
- Òran na seachdain -
- Dualchas nan Gàidheil – ***Sgeulachd***

Sean fhacal na seachdain

Am fear nach cuir sa Mhàrt,
cha bhuain e as t-Fhoghar.

- He that doesn't sow in March
will not reap in Autumn.

Cò air bith nach cuir 'nan latha fhuar,
cha bhuain 'san latha teth.

Review – the verbal noun sentence

Dè tha iad a' dèanamh?

Choose the sentence that describes what is being done in the picture opposite

<ul style="list-style-type: none"> • Tha iad a' cluich ball-coise • Tha i a' seinn • Tha iad ag obair • Tha iad a' togail taigh	
<ul style="list-style-type: none"> • Tha iad a' cluich ball-coise • Tha i a' seinn • Tha iad ag obair • Tha iad a' togail taigh	
<ul style="list-style-type: none"> • Tha iad a' cluich ball-coise • Tha i a' seinn • Tha iad ag obair • Tha iad a' togail taigh	
<ul style="list-style-type: none"> • Tha iad a' cluich ball-coise • Tha i a' seinn • Tha iad ag obair • Tha iad a' togail taigh	

- Tha i a' snàmh
- Tha iad a' coiseachd
- Tha i a' sgrìobhadh
- Tha e a' ruith

- Tha i a' snàmh
- Tha iad a' coiseachd
- Tha i a' sgrìobhadh
- Tha e a' ruith

- Tha i a' snàmh
- Tha iad a' coiseachd
- Tha i a' sgrìobhadh
- Tha e a' ruith

- Tha i a' snàmh
- Tha iad a' coiseachd
- Tha i a' sgrìobhadh
- Tha e a' ruith

Tha an duine ag òl uisge-beatha
Tha na fir a' cluich nan pìoban
Tha an teaghlach ag ithe dìnnear
Tha na nigheanan a' dannsadh

Tha an duine ag òl uisge-beatha
Tha na fir a' cluich nan pìoban
Tha an teaghlach ag ithe dìnnear
Tha na nigheanan a' dannsadh

Tha an duine ag òl uisge-beatha
Tha na fir a' cluich nan pìoban
Tha an teaghlach ag ithe dìnnear
Tha na nigheanan a' dannsadh

Tha an duine ag òl uisge-beatha
Tha na fir a' cluich nan pìoban
Tha an teaghlach ag ithe dìnnear
Tha na nigheanan a' dannsadh

- Tha na maighdeannan a' leughadh leabhar
- Tha na daoine a' dol dhan eaglais
- Tha iad ag èisteachd ri ceòl
- Tha na boireannaich a' coimhead air film ann an taigh-dealbh

- Tha na maighdeannan a' leughadh leabhar
- Tha na daoine a' dol dhan eaglais
- Tha iad ag èisteachd ri ceòl
- Tha na boireannaich a' coimhead air film ann an taigh-dealbh

- Tha na maighdeannan a' leughadh leabhar
- Tha na daoine a' dol dhan eaglais
- Tha iad ag èisteachd ri ceòl
- Tha na boireannaich a' coimhead air film ann an taigh-dealbh

- Tha na maighdeannan a' leughadh leabhar
- Tha na daoine a' dol dhan eaglais
- Tha iad ag èisteachd ri ceòl
- Tha na boireannaich a' coimhead air film ann an taigh-dealbh

Ceart no ceàrr?
(right or wrong?)

1. Anns an Eadailt tha iad ag ithe spaghetti.

2. Anns an Spàinn tha daoine agus tairbh a' sabaid?

3. Anns a' Phortagail tha iomadh mathan-bàn ann

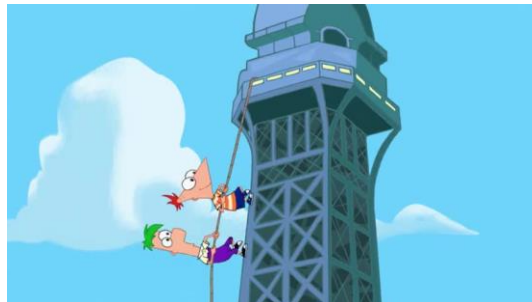
4. Anns an Tuirc tha iad a' tilg a' chabair?

5. Anns a' Ghearmailt tha fèis an Dàmhair ann?

6. Anns an Fhraing tha iad a' sreap an Tùr Eiffel?

7. Ann an Innis Tile tha i blàth ?

8. Ann an Alba tha iad a' seinn na pioba?

9. Ann an Èirinn tha iomadh luchraban ann?

10. Ann an Sasainn tha iad a' bruidhinn a' Bheurla.

Answer the questions below:

Cait' a bheil sinn?

Cait' a bheil sinn?

- Sasainn
- A' Ghearmailt
- An Fhraing
- Alba
- An Tuirc

Cait' a bheil sinn?

Cait' a bheil sinn?

- An Nirribhidh
- An Fhraing
- An Spàinn
- Eadailt

Cait' a bheil sinn?

Cait' a bheil sinn?

- An t-Suain
- Èirinn
- A' Ghrèig
- An Spàinn

Cait' a bheil sinn?

Cait' a bheil sinn?

- An Spàinn
- Sasainn
- A' Ghearmailt
- Innis Tìle

Cait' a bheil sinn?

Cait' a bheil sinn?

- Sasainn
- An Spàinn
- An Suain
- An Tuirc

Cait' a bheil sinn?

Cait' a bheil sinn?

- An Spàinn
- An Tuirc
- Nirribhidh
- An Fhraing

Cait' a bheil sinn?

Cait' a bheil sinn?

- An Danmhairg
- Eadailt
- An Suain
- Èirinn

Cait' a bheil sinn?

Cait' a bheil sinn?

- An Suain
- An Ruis
- An Spàinn
- A' Ghrèig

Cait' a bheil sinn?

Cait' a bheil sinn?

Cait' a bheil sinn?

- An Suain
- A' Ghrèig
- An Ruis
- An Spàinn

Cait' a bheil sinn?

Cait' a bheil sinn?

- An Suain
- An Danmhairg
- An Ruis
- An Eadailt

Cait' a bheil sinn?

An latha an-diugh
When are we?

Lathaichean na seachainn:

Days of the Week

Diluain	Monday
Dimàirt	Tuesday
Diciadain	Wednesday
Diardaoin	Thursday
Dihaoine	Friday
Disathairne	Saturday
Didòmhnaich / Latha na Sabaid	Sunday

Mìosachan na Bliadhna

Months of the year

Am Faoilteach	January
An Gearain	February
Am Màrt	March
An Giblean	April
An Cèitean	May
An t-Ògmhios	June
An t-Iuchair	July
An Lùnastal	August
An t-Sultain	September
An Dàmhair	October
An t-Samhain	November
An Dùbhlachd	December

Now, Fill in the calendar below for this month:

Dathan
Colors

Dathan

Dè an dath a tha seo?

dearg

gorm

Dè an dath a tha seo?

buidhe   **purpaidh**

Dè an dath a tha seo?

geal

dubh

Dè an dath a tha seo?

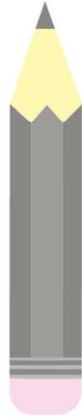

donn

uaine

Dè an dath a tha seo?

glas

orains

Special Color Categories in Gaelic

Gaelic has an interesting feature in a small number of its color categorization.

First, remember that colors are categorizations by a language culture – different language-cultures categorize colors differently. Some cultures, for instance, do not distinguish between red and pink (they are both shades of “red”). In some cultures, the material that the color is “on” comes into how the color is categorized.

This is so in Gaelic.

What in English is known as “red” is categorized as *dearg* if it is on an inanimate object but *ruadh* if it is hair or fur.

Geal – or “white” – pertains to inanimate objects (a white fence, for example), while what English speakers would consider the same color is called *bàn* if it is the color of someone’s hair or the color of, say, a cow. As well, *bàn* might be interpreted as “fair” or what in English would be called “blond.”

Grass, which is “green” in English, is often referred to as *gorm*, – or “blue” -- in Gaelic (this might not seem too odd if one thinks of the “blue grass” of Kentucky), not *uaine* (more commonly translated as “green”).

Additionally, *liath* pertains to both the pale blue of a sky and grey hair, while *gras* describes more conventionally “grey” on – again – inanimate objects.

(It should be noted that many of these traditional categorizations are disappearing in favor of the English-language distinctions.)

The following illustrations will further explain these concepts.

**DATHAN SÒNRAICHTE
(SPECIAL COLORS)**

liath

Glas

ruadh

ruadh

Raibeart Ruadh MacGriogair

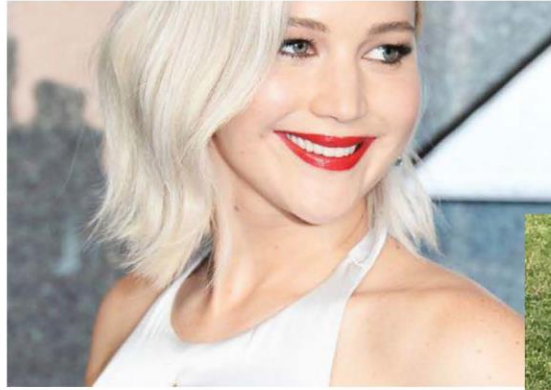

Dearg

bàn

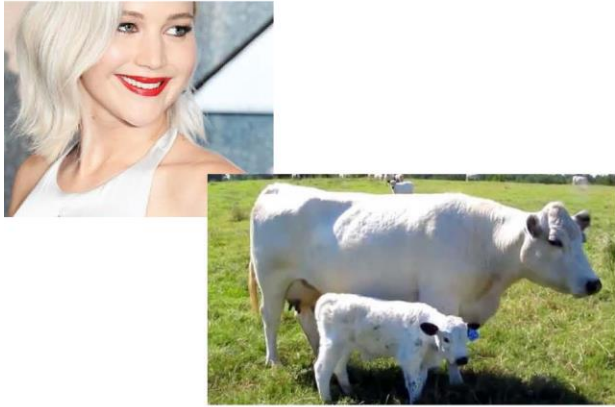

Geal

Dè an dath a tha seo?

Bàn

Geal

Dè an dath a tha seo?

Gorm

Uaine

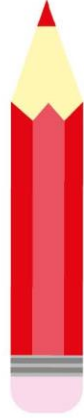

Feuch na tha fios agad (try what you know)

DÈ AN DATH A THA SEO?

Dè an dath a tha seo?

Dè an dath a tha seo?

Dè an dath a tha seo?

Dè an dath a tha seo?

Dè an dath a tha seo?

Dè an dath a tha seo?

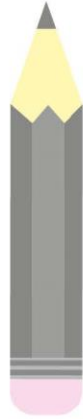
Dè an dath a tha seo?

Dè an dath a tha seo?

Dè an dath a tha seo?

Dè an dath a tha seo?

Dè an dath a tha seo?

Dè an dath a tha seo?

Dè an dath a tha seo?

Dè an dath a tha seo?

Dè an dath a tha seo?

Raibeart Ruadh MacGriogair

Dè an dath a tha seo?

Dè an dath a tha seo?

Dè an dath a tha seo?

Dè an dath a tha seo?

Dè an dath a tha seo?

Sgeulachd na seachdain

Na Bodaich Chrotach agus na Sìthichean

- Bha dithis bhodach a' fuireach anns a' ghleann.
- Bha iad le chèile crotach.

- Latha, bha bodach ann.
- 'S Dòmhnall an t-ainm a bha air.
- Bha croit air an druim aca.

- Latha bha Dòmhnall a' coiseachd anns a' choille.
- Bha e a' cluinntinn ceòl agus seinn.
- Bha e a' faicinn shìthichean a' dawnsadh.

- Bha iad a' seinn,
  - Diluain, Dimàirt
  - Diluain, Dimàirt
- Bha iad a' seinn seo a-rithist agus a-rithist.

- Bha Dòmhnall ag èigheach, "Diciadain!"
- Bha na sìthichean toilichte!

- Bha iad a' seinn,
  - Diluain, Dimàirt
  - Diluain, Dimàirt
  - Diluain, Dimàirt, Diciadain!
- Bha iad glè thoilichte!

- Bha an rìgh nan sìthichean a' faighneachd, "Dè tha thu ag iarraidh?"
- "Airgead? Òr?"

- Bha Dòmhnall a' cur an làmh aige air an druim.
- “Tha mi ag iarraidh nach eil an croit agam.”

- Bha an rìgh a' toirt slat dhrùidhteachd agus bha an croit a' dol air falbh.

- 'S bha Dòmhnall cho dìreach ri slat iasgaich.

- An ath-latha bha Domhnall a' coiseachd anns a' bhaile.
- Bha e a' tachairt air caraid aige.
- Bha croit air an druim aige cuideachd.

- Bha an caraid ag ràdh, “Càit’ a bheil an croit agad?”
- Bha Dòmhnall ag innis an sgeulachd.

- An ath-latha bha an duine a’ coiseachd anns a’ choille.
- Bha e a’ cluinntinn ceòl agus seinn.
- Bha e a’ faicinn nan sìthichean a’ dawnsadh agus a’ seinn,
  - Diluain, Dimàirt
  - Diluain, Dimàirt
  - Diluain, Dimàirt, Diciadain!
- Bha iad glè thoilichte!

- Bha an duine ag èigheach,
“Diardaoin!”

- Cha robh na sìthichean toilichte.
Bha iad feargach!
- “Tha thu a’ milleadh an òran
againn!” bha iad ag ràdh.
- “A-mach à seo leat!”

- 'S bha iad a' cur croit eile air an druim aige!

- Bha e a' dol dhachaidh le dà croit air an druim aige!
- Bha e a-nise dà-chrotach!

An crìoch

Òran na seachdain:

“Gaul ise Gaol I”

Traditional Hebridean waulking song (Òran Luaidh)

Performed by Kathleen MacInnes

<https://www.youtube.com/watch?v=avLlyNs3ROQ>

The song is sung in two voices – that of the young man who declares “Gaul ise gaol i” – my love is she, she is my love” – and that of the woman, Anna, daughter of Neil, who is pregnant by the son of the Laird of the Ships.

Lyrics:

Mac fir Bhaile nan Long - Gaul ise gaol i Hu ri rì o hùo Ro-ho ì o hì o Gaul ise, gaol i E ho hùo hùo Hu ri rì o hùo Ro-ho ì o hì o Gaul air Anna ni’n Nill E ho hùo hùo..	Song of the Laird of the Ships -- My love is she, she is my love My love is she, she is my love Love for Ann daughter of Neil
Anna ni’n Nill Mi torrach, mi trom E ho hùo hùo.. Chan ann le balach mo throm E ho hùo hùo.. Ach leis an lasgaire dhonn E ho hùo hùo.. Mac fir Bhaile nan Long E ho hùo hùo.. Leis an èireadh na suinn E ho hùo hùo.. Mi dualach mi donn E ho hùo hùo.. Mi gur bior-shùileach, binn E ho hùo hùo.. Mi mar smeòraich an craoibh’ E ho hùo hùo.. Mi mar chuthaig an coill’	Anna, daughter of Neil I am heavy with child By no ordinary lad is my child But by the brown-haired hero Son of the Laird of the Ships With whom warriors would rise My hair curly and brown Keen my eyes – sweet my voice Like a thrush in a tree Like a cuckoo in a wood

<p>E ho hùo hùo.. Mi cuimir 's mi cruinn E ho hùo hùo.. Mac fir Bhaile nan Long - Gaol ise gaol i E ho hùo hùo.. Gaol air Anna ní'n Nill E ho hùo hùo..</p>	<p>I am well-proportioned and I am curvy Song of the Laird of the Ships -- My love is she, she is my love Love for Ann daughter of Neil</p>
---	---